

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ 7 6 2017
ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο παρόν κείμενο ο συγγραφέας αναφέρεται στον πρακτικό και ηθικό ρόλο της επιστήμης μέσω της σύγκρισής της με την τεχνολογία. Ο ομιλητής θεωρεί ότι η επιστήμη, εκτός από την αντιμετώπιση των πρακτικών αναγκών του ανθρώπου, αλληλεπιδρά με το ηθικό και πνευματικό επίπεδο της σύγχρονης κοινωνίας, η οποία διακρίνεται από έλλειψη ιδανικών. Ο επιστήμονας, λοιπόν, έχει την ευθύνη της παραγόμενης γνώσης και των πιθανών κινδύνων από την εφαρμογή της. Έτσι, οφείλει να υποβάλλει, με γνώμονα την ανθρώπινη και κοινωνική ευθύνη, σε έλεγχο τα επιστημονικά επιτεύγματα. Όμως, δεν είναι πάντα αυτός που καθορίζει τον τρόπο χρήσης τους από την τεχνολογία. Καταλήγοντας, για να παραμείνει ανθρωποκεντρική η επιστήμη, χρειάζεται, σύμφωνα με τον Αϊνστάιν η συνδρομή επιστημόνων με υψηλά ιδανικά. (□ 109 λέξεις)

- B1.** α. Λ
 β. Λ
 γ. Σ
 δ. Σ
 ε. Σ

- B2. α.** I. Σύγκριση – Αντίθεση: Συγκρίνεται ο ρόλος της επιστήμης με αυτόν της τεχνολογίας
 II. Παραδείγματα: Η αναφορά στον Αϊνστάιν

- β.** βέβαια: επιβεβαίωση, έμφαση
 εάν: υπόθεση / προϋπόθεση
 όμως: αντίθεση
 για τούτο: αποτέλεσμα
 δηλαδή: επεξήγηση

- B3. α.** αέναος = συνεχής, αδιάκοπος, ατέρμονος
 προσηλωμένη = συγκεντρωμένη, εστιασμένη
 εγείρουν = δημιουργούν, αναδεικνύουν
 αλλοτριώνουν = φθείρουν, αλλοιώνουν
 καταστρεπτικό = ολέθριο

- β.** συγκεκριμένο = αφηρημένο, γενικό
 βελτίωσε = επιδείνωσε, χειροτέρεψε
 ευθύνη = ανευθυνότητα
 υλική = πνευματική, άυλη
 ελευθερία = δέσμευση

B4. α. Με το ασύνδετο σχήμα ο συγγραφέας επιταχύνει το λόγο του (επίταση) και επιτυγχάνει να δώσει αμεσότητα, παραστατικότητα, ζωντάνια, παραθέτοντας τα στοιχεία που αποδεικνύουν την αλλοτρίωση του σύγχρονου τρόπου ζωής. Η ανεμπόδιστη ροή του λόγου απεικονίζει τις καταστάσεις που ζει ο σύγχρονος άνθρωπος.

β. Το ρητορικό ερώτημα λειτουργεί ως μέσο για την ανάπτυξη του προβληματισμού του αναγνώστη. Θεωρείται ότι διευρύνει τον ορίζοντα διερεύνησης του θέματος και προσθέτει νέες διαστάσεις στην εξέταση του ρόλου που διαδραματίζει η τεχνολογία στη ζωή μας. Επίσης, προσφέρει ζωντάνια και αμεσότητα, προσπάθεια έναρξης διαλόγου με τον αναγνώστη.

Γ. (Οι απόψεις που ακολουθούν είναι ενδεικτικές και δεν είναι δυνατό να καλύψουν την ευρύτητα του θέματος)

Ρόλος της επιστήμης στην αντιμετώπιση των σημαντικότερων σύγχρονων προβλημάτων

- Αναβάθμιση του **βιοτικού μας επιπέδου**, αύξηση της παραγωγής, επάρκεια αγαθών.
- Καταπολέμηση της **φτώχειας** και της **πείνας** με τη βελτίωση των παραγωγικών μεθόδων και των αγροτικών ποικιλιών σε επίπεδο πρωτογενούς παραγωγής (γεωργία, κτηνοτροφία).
- Αντιμετώπιση των προβλημάτων που συνδέονται με την **οικολογική ισορροπία** (κλιματική αλλαγή, φαινόμενο θερμοκηπίου, εφαρμογή της βιώσιμης ανάπτυξης κ.α.) Με τη μελέτη και εφαρμογή των αρχών της αειφόρου ή βιώσιμης ανάπτυξης η επιστήμη είναι σε θέση να μας απαλλάξει από το σημερινό μοντέλο ανάπτυξης το οποίο βασίζεται στην ασύστολη εκμετάλλευση των φυσικών πόρων και την ανταγωνιστική σχέση του ανθρώπου με το φυσικό περιβάλλον.
- Η επιστήμη είναι σε θέση να θωρακίσει **την ανθρώπινη υγεία** και να περιορίσει την εξάπλωση μεταδοτικών ή γενετικών ασθενειών που ταλανίζουν τόσο τον τρίτο κόσμο όσο και τις αναπτυγμένες κοινωνίες.
- Με την προβολή της αντικειμενικής προσέγγισης της γνώσης και με τη βοήθεια της **επιστημονικής εγγραμματοσύνης** ο άνθρωπος απαλλάσσεται από τη δογματική σκέψη, το φανατισμό, τον φονταμενταλισμό, προσδιορίζει καλύτερα τους στόχους του, αποκτά αυτογνωσία, κατανοεί τα κοινωνικά φαινόμενα, εξορθολογίζει την καθημερινή του συμπεριφορά, ισορροπεί μεταξύ προσδοκιών και δυνατοτήτων.
- Αντίστοιχα είναι και τα οφέλη που προκύπτουν για τη λειτουργία του **δημοκρατικού πολιτεύματος**, το οποίο, ως γνωστόν, τροφοδοτείται από την κριτική σκέψη, τον πλουραλισμό, το διάλογο.
- Σε επίπεδο επικοινωνίας οι εφαρμογές της τεχνοεπιστήμης εκμηδενίζουν τις χωροχρονικές αποστάσεις **διευκολύνοντας την άμεση επικοινωνία**, την παγκόσμια ενότητα, την πολιτιστική προσέγγιση και καταργώντας μύθους και προκαταλήψεις που γεννιούνται από την άγνοια. Καθοριστικός είναι ο ρόλος της και στη διατήρηση της ειρήνης και της ανεκτικότητας.
- Τέλος η επιστήμη είναι μια παγκόσμια γλώσσα, ένας από τους κυριότερους συντελεστές της παγκοσμιοποίησης και λειτουργεί **ως ενοποιητικός παράγοντας** υπεράνω εθνικιστικών και πολιτιστικών διαφοροποιήσεων και πιθανών αντιθέσεων.

Ηθικά εφόδια του επιστήμονα προκειμένου να υπηρετήσει αυτό το στόχο.

- **Αναγνώριση και αποδοχή της ευθύνης που έχει ως κάτοχος γνώσης, άρα δύναμης.** Η ουδετερότητα της επιστημονικής σκέψης δεν απαλλάσσει τους επιστήμονες από τη συνευθύνη των ανακαλύψεών τους. Η επιστήμη είναι (ή θα έπρεπε να είναι) ουδέτερη, οι επιστήμονες δεν είναι.
- **Ανθρωπιστική ηθική** η οποία θα κατευθύνει τις επιλογές του και θα προσδιορίζει τα κίνητρά του. Η γνώση δεν είναι σε θέση να υποκαταστήσει την ηθική. Δεν υπάρχει πνευματική δραστηριότητα χωρίς ηθική διάσταση («Πάσα επιστήμη χωριζομένη αρετής πανουργία, ου σοφία φαίνεται» Πλάτων).
- Ο επιστήμονας **δεν πρέπει να χαρακτηρίζεται από έπαρση, αλαζονεία, υπεροψία.** Απόρριψη του τεχνοκρατικού πνεύματος, του επιστημονισμού και του ακραίου θετικισμού.
- Συναίσθηση της ευθύνης που έχει απέναντι στην κοινωνία. **Ως μέλος της κοινότητας οφείλει να ενεργεί με γνώμονα το κοινό καλό.** Να προσφέρει στην ομάδα. Άλλωστε η γνώση που κατέχουν οι επιστήμονες δεν αποτελεί αποκλειστικά δική τους κατάκτηση, αλλά προκύπτει από τη φροντίδα της κοινωνίας στην οποία ζουν, από τους εκπαιδευτικούς θεσμούς της και την εν γένει δομή της.
- Κάθε επιστήμονας οφείλει να αναγνωρίζει και την ευθύνη που έχει ως άτομο απέναντι στον εαυτό του. Στοιχεία όπως η **εντιμότητα, η συνέπεια λόγων και έργων, η ανιδιοτέλεια** λειτουργούν ως απαραίτητα εφόδια προκειμένου να διαχειριστεί τα μεγέθη της δύναμης που προκύπτουν από την επιστημονική έρευνα και το εύρος των συνεπειών που συνδέονται με αυτή.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Β. ΜΑΓΟΥΛΑΣ – Α. ΔΗΜΑΚΗ

